

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

14 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători - Toma Nadejda, Boico Victor

a examinat admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Moraru Constantin, de către avocatul Cazacu Dumitru în numele succesorului părții-vătămate Creciun Silvia, de către avocatul Berezovschi Adrian în numele inculpatului Clipa Lilian prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 martie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Clipa Lilian XXX, născut la XXX, originar din or. XXX, domiciliat în mun. XXXX, str. XXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 30.08.2017 – 20.12.2017 (prima instanță);
2. 29.01.2018 – 27.03.2018 (instanța de apel);
3. 21.06.2018 – 14.11.2018 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni (sediul Nisporeni) din 20 decembrie 2017, cauza fiind examinată în procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Clipa Lilian a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii, prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani și 6 luni în penitenciar de tip semiînchis cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

În conformitate cu art. 90 alin. (1), (2), (6) Cod penal, a fost dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare în privința lui Clipa Lilian, cu un termen de probă de 3 ani, cu obligarea acestuia să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent.

S-a dispus încasarea de la Clipa Lilian în beneficiul lui Creciun Silvia a sumei de 50 000 cu titlu de prejudiciu moral și a sumei de 78 250 lei cu titlu de prejudiciu material.

În rest acțiunea civilă a fost admisă în principiu iar asupra cuantumului, urmând să se expună instanța de drept civil.

Totodată instanța s-a expus și asupra corpurilor delictive.

S-a menținut sechestrul aplicat asupra bunurilor imobile deținute în proprietate de inculpatul Clipa Lilian.

1.1 Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Clipa Lilian la data de 12.07.2017 aproximativ la ora 15:10, deținând permis de conducere nr.XXX, eliberat de către autoritățile competente ale Republicii Moldova la data de 31.03.2008, categoriile „B” și „C” fiind treaz, aflându-se în trafic, la volanului camionului de model „Wolkswagen-LT” cu numărul de înmatriculare QCP 061, pe drumul adiacent R-25.1 direcția traseul Leușeni- Chișinău (M-1) km 38-936 m, nu a oferit prioritate motocicletei de model „Yamaha XP 500” cu numărul de înmatriculare B0674B condusă de cet. Creciu Valeriu, locuitor al s. XXX, r-l XXX, urmare a cărui fapt între cele două unități de transport s-a produs o coliziune, iar potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 111D din 24.07.2017, motociclistul Creciu Valeriu a suferit un șoc traumo-hemoragic, provocat de fracturi multiple de coaste bilateral, cu deplasarea fragmentelor și lezarea pleurei parietale, lezarea plămânului stâng complicată cu hemoragie intrapleurală (1500ml), fractura oaselor antebrațului drept în locul tipic care condiționează pericol pentru viață și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare gravă, în urma căror leziuni a survenit decesul.

Producerea accidentului rutier a avut loc ca urmare a încălcării de către cet. Clipa Lilian a prevederilor Regulamentului Circulației Rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13.05.2009, fiind încălcate prevederile art. 45 pct. 1) lit. a), b) și d) potrivit cărora conducătorul mijlocului de transport urmează să țină seama de factorii psihofiziologici ce influențează atenția și reacția, dexteritatea în conducerea ce ar permite să prevadă situații periculoase și situația rutieră, indicatoarele 2.1. „*cedează trecerea*” și 4.2.3 „*direcția obligatorie de ocolire*”, precum și prevederile art. 39 alin. (2) lit. a), b) care stipulează că, în cazul în care vehiculul iese de pe teritoriul adiacent drumului, conducătorul trebuie să se informeze prin intermediul mijloacelor de semnalizare rutieră și să circule doar în direcția permisă de deplasare pe drumul respectiv și să cedeze trecerea vehiculelor care circulă pe acest drum.

Astfel, prima instanță a încadrat acțiunile inculpatului Clipa Lilian conform prevederilor art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, după semnele calificative „*încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății, care a provocat decesul unei persoane*”.

2. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către procurorul în procuratura r-lui Nisporeni, Caragia Gheorghe, care a solicitat casarea parțială a sentinței în partea ce ține de respingerea solicitării de încasare a cheltuielilor de judecată și în partea ce ține de neadmiterea în cuantumul solicitat a prejudiciului moral în

beneficiul succesorului părții-vătămate în mărime de 1 100 000 lei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie admisă cererea de încasare a cheltuielilor judiciare, încasarea prejudiciului moral solicitat în beneficiul succesorului părții-vătămate.

În argumentarea apelului procurorul a invocat că:

- la respingerea solicitării cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare nu s-au respectat prevederile art. 227, art. 229 Cod de procedură penală;

- acțiunea civilă a fost argumentată prin faptul că în urma infracțiunii, a decedat unicul întreținător al familiei, iar succesorul părții-vătămate a rămas să îngrijească singură doi copii minori, suma de 1 100 000 lei, reprezentând cheltuielile de întreținere a copiilor minori până la 18 ani, care l-a moment au vârsta de 11 și 13 ani.

2.1 Avocata Nastas Tatiana în numele succesorului părții-vătămate Creciun Silvia, care a solicitat casarea sentinței cu rejudecarea cauzei, emiterea unei noi hotărâri prin care Clipa Lilian să fie condamnat la 4 ani de închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, fără aplicarea art. 90 Cod penal, cu încasarea de la Clipa Lilian în beneficiul succesorului părții-vătămate a sumei de un milion de lei ca pagubă morală, încasarea solidară de la Clipa Lilian și asiguratorul S.A „ Moldcargo” în beneficiul succesorului părții vătămate a pagubei materiale în mărime de 78 250 lei, cu titlu de cheltuieli de înmormântare, 86653 lei, cu titlu de pagubă materială și a pensiei de întreținere pentru copii minori, până la atingerea majoratului de către copii.

În argumentarea apelului, avocata a invocat că:

- s-a solicitat atragerea în calitate de copârât a companiei de asigurări S.A „Moldcargo”, care a fost respinsă, fiind respinsă și solicitarea cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori, instanța motivând că asupra cuantumului pensiei urmează să se expună instanța în ordine civilă;

- pensia de întreținere urma a fi examinată în mod prioritar;

- instanța a diminuat nejustificat cerința cu privire la încasarea prejudiciului moral, aceasta fiind bine argumentată în acțiunea civilă înaintată;

- pedeapsa aplicată este una prea blândă, nu asigură echitatea socială.

2.3 Avocatul Cazacu Dumitru în numele succesorului părții-vătămate Creciun Silvia, prin care a solicitat casarea sentinței, emiterea unei noi hotărâri prin care inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă reală, încasarea din contul inculpatului Clipa Lilian a prejudiciului material în mărime de 80 650 lei și 16 800 lei, pentru masa de pomenire la 40 de zile, încasarea prejudiciului moral în cuantum de un milion de lei.

În motivarea apelului, avocatul a invocat că:

- instanța de judecată incorect a atras în calitate de parte pe dosar compania de asigurări S.A „Moldcargo” și nu proprietarul izvorului de pericol sport ” R&A Service” SRL, director Niculăescu Dumitru;

- directorul Niculăescu Dumitru, a dat declarații în cadrul urmăririi penale, în care a confirmat faptul că inculpatul Clipa Lilian este angajatul acestei companii, la momentul

producerii accidentului el conducea autocamionul în baza foii de parcurs, SRL „R&A Service” fiind proprietarul autocamionului cu numerele de înmatriculare QCP061;

- sumele care au fost încasate de către prima instanță nu au fost transmise succesorului-părții vătămate;

- nu au fost încasate ca prejudiciul material cheltuielile de transport suportate de Creciu Silvia la examinarea cauzei la Judecătoria Ungheni (sediul Călărași), cât și a cererii de apel în sumă totală de 2400 lei;

- pedeapsa aplicată inculpatului fiind una prea blândă pentru infracțiunea săvârșită din culpă.

3. Prin decizia Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 27 martie 2018, au fost admise apelurile declarate, s-a casat parțial sentința în partea încasării prejudiciului moral și a cheltuielilor judiciare, fiind pronunțată o nouă hotărâre în această parte prin care:

S-a dispus încasarea din contul lui Clipa Lilian în beneficiul lui Creciu Silvia prejudiciul moral în mărime de 200 000 lei.

S-a încasat din contul lui Clipa Lilian în beneficiu lui Creciu Silvia cheltuielile judiciare în mărime de 2400 lei.

În rest sentința a fost menținută.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, de către prima instanță just a fost individualizată pedeapsa cu respectarea prevederilor art. 75 Cod penal, totodată corect fiind aplicată pedeapsa sub formă de închisoare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, ca fiind una echitabilă și proporțională infracțiunii comise.

Instanța de apel a apreciat critic solicitările apelanților cu privire la stabilirea unei pedepse penale mai aspre inculpatului, or suspendarea executării pedepsei cu închisoare potrivit art. 90 Cod penal, este însoțită de mai multe restricții, mai mult raționamentul de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal, are la origine persoana și comportamentul acesteia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiunea, cum vinovatul își apreciază fapta socială periculoasă încă de la momentul descoperirii ei cum ar fi: conduita bună a infractorului, stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită, comportarea sinceră în cursul procesului.

Instanța de apel a reținut faptul că, prima instanță corect a constatat că condițiile necesare pentru aplicarea suspendării condiționate a executării pedepsei au fost întrunite, mai mult ca atât în cadrul ședinței în instanța de apel însăși succesorul părții vătămate a menționat că nu solicită aplicarea unei pedepse privative de libertate, dar solicită recuperarea integrală a prejudiciului.

Cu referire la solicitarea reparării prejudiciului moral, instanța de apel a punctat asupra faptului că caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază

instanța de judecată, luându-se în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate, astfel fiecare persoană care pretinde că a suferit, este în drept să-și estimeze prejudiciul moral suferit, dar numai instanța de judecată este împuternicită prin lege să determine mărimea prejudiciului moral prin echivalent bănesc, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de personalitatea părții-vătămate, de circumstanțele cazului concret în care părții-vătămate i-au fost cauzate leziuni corporale.

La caz, instanța de apel a menționat faptul că, mărimea prejudiciului moral solicitat de succesorul părții-vătămate Creciu Silvia în cuantum de 1 000 000 lei, nu a fost dovedit în cuantumul cerut, reținându-se faptul că succesorul părții-vătămate fără îndoială a avut de suferit moral în urma acțiunilor ilegale ale inculpatului Clipa Lilian, prin faptul că a avut stări de stres, disconfort, dureri suportate, suferințe psihice, de faptul că în urma accidentului rutier a rămas singură, urmând să crească și să educe doi copii minori, de faptul că nu este angajată în câmpul muncii, și faptul că soțul era unicul întreținător al familiei, însă instanța de apel a considerat că mărimea prejudiciului moral pretins în sumă de 1000 000 lei, este unul exagerat de mare, ținându-se cont de suferințele psihice și fizice care i-au fost provocate succesorului părții-vătămate în rezultatul acțiunilor infracționale ale inculpatului, instanța de apel a stabilit astfel o recompensă echitabilă și rezonabilă a prejudiciului moral suportat succesorului părții-vătămate Creciu Silvia, în suma de 200 000 lei.

De către instanța de apel a fost admisă solicitarea avocatului succesorului părții vătămate privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică și de transport suportate în sumă de 2400 lei, în conformitate cu prevederile art. 229 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, de către instanța de apel a fost stabilit cu certitudine faptul că succesorul părții-vătămate Creciu Silvia a suportat cheltuieli în sumă de 2400 lei pentru serviciile juridice acordate de către avocații Cazacu Dumitru și Nastas Tatiana, dar și cheltuielile de transport, la materialele cauzei fiind anexate și bonuri în acest sens.

Cu referire la solicitările invocate în cererile de apel referitoare la încasarea pagubei materiale în sumă de 80 650 lei și 16 800 lei, pentru masa de pomenire, precum și încasarea din contul inculpatului Clipa Lilian și din contul S.A „Moldocargo” a pensiei de întreținere pentru copii minori, în mărime de 1/3 calculat după salariul mediu pe economie, instanța de apel a concluzionat că acestea urmează a fi respinse ca nefondate.

În acest sens, instanța de apel a menționat faptul că, de către prima instanță s-a dispus încasarea din contul inculpatului Clipa Lilian în beneficiul lui Creciu Silvia a prejudiciului material în sumă de 78 250 lei, anume suma dată fiind solicitată în acțiunea civilă, fiind prezentate și bonuri în acest sens.

Referitor la încasarea din contul lui Clipa Lilian și a S.A „Moldcargo” a pensiei de întreținere pentru copiii minori XXXX și XXX în mărime de 1/3 calculat din salariul mediu pe economie, instanța de apel a concluzionat că prima instanță corect a dispus

admiterea în principiu, întru neadmiterea tergiversării cauzei și examinarea în termen rezonabil.

Totodată instanța de apel a ajuns la concluzia cu privire la respingerea solicitării acuzatorului de stat în legătură cu restituirea cheltuielilor pentru efectuarea expertizelor judiciare, deoarece normele procedural penale nu prevăd expres achitarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare, care se constituie din cheltuieli pentru efectuarea expertizei judiciare.

La caz, instanța de apel a remarcat faptul că, cheltuielile pentru efectuarea expertizelor judiciare efectuate, sunt cheltuieli suportate în cadrul urmăririi penale întru acumularea probatoriului necesar, acestea fiind trecute de fapt în contul statului și nu urmează a fi puse pe seama inculpaților, or aceste acțiuni țin de activitatea organului de urmărire penală, trecerea cheltuielilor judiciare în procesul penal în contul statului își are temeiul în necesitatea desfășurării procesului penal din oficiu ca nici un infractor să nu rămână nepedepsit.

4. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Moraru Constantin, care indică drept temei de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicitând casarea parțială a deciziei în partea cheltuielilor de judecată, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, de către un alt complet de judecată.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- trecerea cheltuielilor judiciare în sumă de 4606 lei, în contul statului intră în contradicție cu prevederile art. 16 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova;

- în sarcina inculpatului urma să fie pusă obligațiunile de achitare a cheltuielilor judiciare, prin urmare fiind încălcate prevederile art. 127 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, art. 227 alin. (1) și alin. (3), art. 229 alin. (1) și a jurisprudenței CEDO;

- suportarea cheltuielilor de judecată pentru efectuarea expertizelor într-o cauză penală este provocată de săvârșirea infracțiunii, care evident impune desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale în privința celui ce a comis infracțiunea, ca urmare, cheltuielile judiciare sunt imputabile inculpatului care a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind fapta sa infracțională, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat.

4.1 Avocatul Cazacu Dumitru în numele succesorului părții-vătămate Creciu Silvia fără a invoca unul din temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, solicită admiterea recursului, încasarea de la inculpat a prejudiciului material în mărime de 80 650 lei, pentru cheltuielile de înmormântare; suma de 16 800 lei, cheltuieli pentru masa de pomenire pentru 40 de zile, încasarea de la inculpatul Clipa Lilian a prejudiciului material în sumă de 86 653 lei 06 bani, pentru deteriorarea motocicletei Yamaha XP 300 cu numărul de înmatriculare B0674B.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- instanța de apel nu a concretizat faptul că prima instanță a încasat 50 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral și a sumei de 78 250 lei, prejudiciul material, iar cerințele succesoriului părții-vătămate de a încasa paguba materială în mărime de 80 650 lei, cheltuieli pentru înmormântare și 16 800 lei, pentru masa de pomenire la 40 de zile nu au fost luate în considerare;

- nici prima instanță nici instanța de apel nu s-au referit la motocicletă Yamasha XP 300 cu numărul de înmatriculare B0674B condusă de Creciun Valeriu.

4.2 Avocatul Berezovschi Adrian în numele inculpatului Clipa Lilian care fără a invoca unul din temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei, cu adoptarea unei noi decizii prin care să fie menținută sentința primei instanțe.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- conform art. 1422 alin. (1) și alin. (2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la repararea prejudiciului prin echivalent bănesc;

- fiecare persoană care pretinde că a suferit, este în drept să-și estimeze prejudiciul moral suferit, dar numai instanța de judecată este împuternicită prin lege să evalueze mărimea prejudiciului moral prin echivalent bănesc, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de personalitatea părții vătămate, de circumstanțele cazului concret în care părții-vătămate i-au fost cauzate leziuni corporale;

- mărimea prejudiciului moral solicitat de succesoriul părții-vătămate în quantum de 1 000 000 lei nu a fost dovedită în quantumul cerut, fără îndoială aceasta a avut de suferit moral în urma acțiunilor ilegale ale inculpatului, însă ultimul nu numai nu a dorit survenirea decesului lui Creciun Valeriu dar și a contribuit activ asupra diminuării prejudiciului material;

- în cadrul urmăririi penale, de către organul de urmărire penală nu a fost stabilită viteza motociclistului care nu era regulamentară;

- prima instanță corect a apreciat quantumul prejudiciului material în mărime de 50 000 lei;

- prejudiciul moral stabilit de către instanța de apel în mărime de 200 000 lei, este unul exagerat și neîntemeiat, deoarece la materialele cauzei nu există probe prin care ar fi dovedite toate circumstanțele invocate de instanța de apel;

- de către instanța de apel nu s-a luat în considerație faptul că accidentul rutier a avut loc într-o porțiune de drum unde de la curba carosabilului pe unde se deplasa motocicleta până la locul de impact aproximativ sunt de la 100 până la 700 m., unde motociclistul chiar dacă a văzut camionul de model „Wolkswagen LT”, cu numărul de înmatriculare QCP-061 la volanul căruia se afla inculpatul Clipa Lilian, putea să frâneze

pentru a evita coliziunea, însă acest fapt nu era posibil deoarece acesta avea o viteză exagerată și carosabilul era umed.

5. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acestea sunt inadmisibile, din următoarele considerente.

5.1 Cu referire la recursul declarat de către procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, Moraru Constantin.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că argumentele invocate în recurs sânt vădit neîntemeiate.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

La caz, se reține că recurentul contestă decizia instanței de apel, indicând temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în sensul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, criticând decizia instanței de apel anume în partea motivării soluției acesteia privind respingerea apelului declarat de procuror, prin care a fost solicitată încasarea cheltuielilor suportate pentru efectuarea expertizelor judiciare în prezenta cauză penală din contul inculpatului.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal reține că, temeiul și motivele invocate de recurent în susținerea acestui temei nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, argumentând în acest context următoarele.

Colegiul penal analizând textul deciziei atacate (f.d. 236-241, Vol. I) în coraport cu motivele invocate de recurent, atestă că instanța de apel s-a expus argumentat și motivat asupra aspectelor contestate și în prezentul recurs ordinar, bazându-și just soluția privind respingerea apelului și solicitării părții acuzării de a dispune încasarea cheltuielilor pentru efectuarea expertizelor din contul inculpatului în baza prevederilor legale stipulate în art. 227 Cod de procedură penală, iar instanța de recurs ordinar, în virtutea corectitudinii acestei motivări, pentru a evita repetări inutile, o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Totodată, Colegiul penal invocă că, prevederile art. 227 Cod de procedură penală, reglementează care anume cheltuieli sunt incluse în categoria cheltuielilor judiciare, în această listă nefiind însă incluse cheltuielile suportate pentru efectuarea expertizelor judiciare.

În această ordine de idei, se reține că potrivit prevederilor art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală, - „*Părțile, din inițiativă proprie și pe cont propriu, sunt în drept, prin intermediul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată, să înainteze instituției publice de expertiză judiciară/biroului de expertiză judiciară o cerere privind efectuarea expertizei judiciare pentru constatarea circumstanțelor care, în opinia lor, vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor*”.

În acest context, se atestă că în prezenta cauză penală ordonatorul expertizei judiciare a fost organul de urmărire penală (f.d. 52-58 Vol. I), fără a exista o asemenea cerere din partea apărării.

Totodată, Colegiul penal ține să menționeze că expertizele dispuse în prezenta cauză penală, au fost efectuate la 20.07.2017 și 24.07.2017, adică până la data de 09.02.2018, când au intervenit modificări în art. 143 Cod de procedură penală, fiind abrogat alin. (2) prin Legea nr. nr. 316 din 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2018, care până la această dată prevedea imperativ că plata pentru efectuarea expertizelor prevăzute la alin. (1) a aceluiași articol se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

În consecință, Colegiul penal nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurent ce ar fi afectat hotărârea atacată sub aspectele contestate, deoarece soluția adoptată de instanța de apel, este legală și întemeiată, iar recursul ordinar declarat este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

5.2 Cu referire la recursul ordinar declarat de către avocatul Cazacu Dumitru în numele succesorului părții vătămate.

La caz, Colegiul penal reține că, recurentul nu a indicat nici un temei prevăzut la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, însă din conținutul cererii de recurs rezultă că aceștia critică decizia instanței de apel în partea motivării soluției cu privire la admiterea acțiunii civile înaintate doar parțial.

Referitor la criticile aduse de către recurent în legătură cu faptul că „... *cerințele succesorului părții-vătămate de a încasa paguba materială în mărime de 80 650 lei cheltuieli pentru înmormântare și 16 800 lei, pentru masa de pomenire la 40 de zile nu au fost luate în considerație*”, Colegiul penal le consideră nefondate, or, din acțiunea civilă înaintată de către avocatul succesorului părții vătămate Nastas Tatiana, și succesorul părții vătămate Creciu Silvia, s-a solicitat: 1) încasarea din contul S.A „Moldcargo” în beneficiul lui Creciu Silvia a pensiei de întreținere pentru copiii minori XXX și XXX în mărime de 1/3, calculat după salariul mediu pe economie pe trimestru II 2017 în sumă de 5637 lei, ceea ce la moment constituia 1879 lei, pentru fiecare copil, până la atingerea majoratului; 2) încasarea în mod solidar din contul inculpatului Clipa Lilian și SA „Moldocargo” în beneficiul lui Creciu Silvia a prejudiciului material în

sumă de 78 250 lei, cheltuieli pentru înmormântare; 3) încasarea din contul lui Clipa Lilian în beneficiu lui Creciun Silvia a prejudiciului moral în mărime de 1 000 000 lei, (f.d. 180-183 vol. I), prin urmare sumele de 80 650 lei, *cheltuieli pentru înmormântare și suma de 16 800 lei pentru masa de pomenire la 40 de zile*, nu au fost solicitate în acțiunea civilă, astfel nu poate fi pusă în sarcina instanței de apel omisiunea dată.

Totodată, Colegiul penal consideră neîntemeiat și argumentul recurentului precum că „*instanțele de fond nu s-au referit la motocicleta Yamasha XP 300 cu numărul de înmatriculare B0674B condusă de Creciun Valeriu*”, deoarece din conținutul acțiunii civile (f.d. 180-183, Vol. I) urmează că nu a fost înaintată astfel de solicitare, respectiv instanța de apel a examinat acțiunea civilă doar în limitele pretențiilor înaintate.

5.3 Cu referire la recursul ordinar declarat de către avocatul Berezovschi Adrian în numele inculpatului Clipa Lilian:

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este declarat peste termen.

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Conform materialelor dosarului, dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat la 27 martie 2018, în prezența inculpatului și a avocatului acestuia Berezovschi Adrian, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d. 17-21 vol. II) fiind înștiințați despre pronunțarea integrală a deciziei la 24 aprilie 2018, care a fost amânată pentru data de 08 mai 2018 (f. d. 21-22 Vol. II).

În atare împrejurări, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel pronunțate la 08 mai 2018 a expirat la 08 iunie 2018.

Colegiul penal menționează că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Referitor la argumentele recurentului, expuse în pct. 4.2 din prezenta decizie, instanța de recurs nu se va expune asupra lor, odată ce recursul este declarat peste termenul stabilit de art. 422 Cod de procedură penală.

Raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 422, 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, rezultă că recursul declarat la 11.06.2018 de avocatul Berezovschi Adrian în numele inculpatului Clipa Lilian este inadmisibil, deoarece este declarat peste termen.

6. În consecință, Colegiul penal nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurenți ce ar fi afectat hotărârea atacată sub aspectele contestate, deoarece soluția adoptată de instanța de apel, este legală și întemeiată, iar recursurile ordinare declarate

de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Moraru Constantin și de către avocatul Cazacu Dumitru în numele succesului părții-vătămate Creciu Silvia, urmează a fi declarate inadmisibile ca vădit neîntemeiate, iar cel declarat de către avocatul Berezovschi Adrian în numele inculpatului Clipa Lilian, este inadmisibil ca fiind declarat peste termen.

7. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 2), pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 martie 2018, în cauza penală privindu-l pe **Clipa Lilian XXX**, de către:

- procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Moraru Constantin și de către avocatul Cazacu Dumitru în numele succesului părții-vătămate Creciu Silvia, ca vădit neîntemeiate;

- de către avocatul Berezovschi Adrian în numele inculpatului Clipa Lilian, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **13 decembrie 2018**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Boico Victor